

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/32/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621200997
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8621200997.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Har Tzvi v právnej veci navrhovateľky: X. M., C.. XX.XX.XXXX, S. C. L. XX, proti osobe povinnej z platenia výživného: U. B., C.. XX.XX.XXXX, S. Q. C. C., Č. B. XXX, o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní osoby povinnej z výživného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 3P/19/2021-143 zo dňa 10.03.2023 v spojení s opravným uznesením č.k. 3P/19/2021-151 zo dňa 30.03.2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch I., II., III., V. so spresnením, že výživné je otec povinný platiť k rukám navrhovateľky spolu so splátkami dlžného výživného.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Pôvodne sa matka navrhovateľky podaným návrhom domáhala zvýšenia výživného zo strany otca na maloletú X. zo sumy 2.000 Sk (66,38 eura) mesačne na sumu 250 eur mesačne odo dňa podania návrhu. V priebehu konania nadobudla X. plnoletosť. Odvolacím súdom bola navrhovateľka vyzvaná, aby sa v lehote 10 dní od doručenia výzvy vyjadrila, či sa pripája k návrhu matky na zvýšenie výživného. Zároveň bola poučená, že ak sa v stanovenej lehote nevyjadrí, súd bude mať za to, že proti podanému návrhu matky o zvýšenie výživného nemá námietky. Plnoletá X. sa v uvedenej lehote k návrhu matky nevyjadrila.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Svidník ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie, súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Mení rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 12C/26/2007-93 zo dňa 28.08.2008 vo výroku o výživnom tak, že z v y š u j e výživné zo strany otca pre maloletú X. M., nar.XX.XX.XXXX zo sumy 66,38 eur mesačne na sumu 160,-eur mesačne počnúc dňom 06.07.2021.

II. Bežné výživné je splatné k rukám matky maloletej do 15 dňa v mesiaci vopred.

III. Dlž na zvýšenom výživnom za dobu od 06.07.2021 do 28.02.2023 u maloletej X. vo výške 1.857,30 eur povoľuje otcovi splácať v splátkach po 80,-eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc bežným výživným za mesiac nasledujúci po právoplatnosti rozsudku.

IV. V prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a .

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že došlo k zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného, pretože od poslednej úpravy výživného uplynula doba 13 rokov. V čase posledného rozhodovania maloletá bola škôlkarka, v súčasnosti má 17 rokov, chodí na strednú školu, do ktorej dochádza z C. L. do M., čím prirodzene vzrástli výdavky spojené s rastom, plnením školských povinností a cestovného do školy, z čoho vyplýva, že suma 66,38 eur mesačne nepokrýva tieto náklady. Otec výživné neplatí, od júla 2021 matka poberá náhradné výživné v sume 66,38 eur mesačne. Otec výzvy súdu na dokladovanie svojich pomerov v čase podania návrhu na zvýšenie výživného odignoroval; žiadne doklady na preukázanie svojich pomerov a tvrdení, ktoré uviedol pred dožiadaným súdom, v priebehu celého konania nepredložil, ani neoznačil; pričom ani na konkrétne otázky položené mu v rámci výsluchu, aké boli jeho príjmy v roku 2021, v roku 2022; aký bol príjem jeho manželky, či dôvod skončenia pracovného pomeru, neodpovedal. Otec navyše aj zavádzal súd, lebo neustále tvrdil svoju dlhodobú nezamestnanosť, avšak podľa odpovede na lustráciu otca v registri Sociálnej poisťovne, otec v čase podania návrhu matky na zvýšenie výživného pracoval v spoločnosti P. O..U..L.. Ž., následne od 08.09.2021 do 03.02.2022 v spoločnosti X.-O., O..U..L.. T. U., kde mal ako vymeriavací základ evidovanú sumu 651,09 eur za mesiac september 2021, sumu 893,54 eur za mesiac október 2021, sumu 948,95 eur za mesiac november 2021, sumu 111,52 eur za mesiac december 2021, sumu 643 eur za mesiac január 2022, a sumu 111 eur za mesiac február 2022 - do 03.02.2022. Podľa potvrdenia ÚPSVaR M. bol otec ako nezamestnaný evidovaný v období od 23.05.2020 do 19.08.2020, potom až od 04.02.2022 do 06.03.2022 a aktuálne opäť od 30.01.2023. Od 07.03.2022 bola zamestnávateľom otca podľa registra Sociálnej poisťovne opäť spoločnosť P. O..U..L.. Ž., ktorá na základe výzvy súdu uviedla, že otec bol jej zamestnancom od 20.08.2020 na základe pracovnej zmluvy ako vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy. Jeho prvý pracovný pomer bol ukončený dňa 12.01.2021 z dôvodu hrubého porušenia pracovnej disciplíny, keď po ukončení práceneschopnosti nenastúpil do práce, ani nenahlásil zamestnávateľovi ukončenie práceneschopnosti, napriek snahe zamestnávateľa nekomunikoval. Po vzájomnej dohode bola uzatvorená s ním dohoda o vykonaní práce, ktorá trvala od 25.06.2021, kde mal opäť vykonávať funkciu vodiča, ale napriek snahe zamestnávateľa otec opäť nenastúpil. Ďalší pokus v podobe uzatvorenia pracovného pomeru na základe dohody o vykonaní práce bol dňa 07.03.2022, kde odpracoval časť mesiaca marec a jeden týždeň v apríli 2022 a nemal opäť žiadnu snahu o riadne vykonávanie práce vodiča napriek možnostiam, ktoré mu zamestnávateľ vytvoril a ponúkol. Dohoda preto bola ukončená ku dňu 30.09.2022 pre nulovú snahu nastúpiť na pracovnú zmenu. Dňa 09.10.2022 bola uzatvorená posledná dohoda o vykonaní práce, pričom zamestnávateľ opäť konštatoval nezáujem otca o prácu, keďže po odpracovaní jedného týždňa opätovne do práce nenastúpil. Podľa zamestnávateľa, ako každý vodič MKD, okrem mzdy by mal nárok na cestovné náhrady. Zamestnávateľ predložil potvrdenie o príjme, podľa ktorého za mesiac marec 2022 bola otcovi vyplatená čistá mzda 213,25 eur, za apríl 2022 suma 129,53 eur a za október 2022 suma 182,77 eur.

4. Porovnaním okolností rozhodujúcich pre určenie výživného v čase posledného rozhodovania o výživnom a v čase od podania návrhu na zvýšenie výživného, súd dospel k záveru, že došlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného na maloletú zo strany otca. Nástup maloletej už na strednú školu je aj podľa ustálenej súdnej praxe považovaný za podstatnú zmenu pomerov odôvodňujúcu zvýšenie výživného. Aktuálne je X. žiačkou X. ročníka O. L. Š.I. O. M., momentálne s individuálnym vyučovaním kvôli zdravotným problémom. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že otec o prácu opakovane prišiel vlastnou vinou pre hrubé porušovanie pracovnej disciplíny, žiadne vážne akceptovateľné a ospravedliteľné obmedzenia pracovnej spôsobilosti nemal súd zo strany otca preukázané, otec žiadne takéto dôkazy nepredložil. Dôvod, prečo otec nemá záujem sa zamestnať, že hneď mu nastúpia exekučné zrážky, neobstojí. Zo spisu vyplýva, že na základe návrhu otca na vyhlásenie konkurzu bol otec uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 14.11.2019 v rámci vyhláseného, medzičasom na základe oznámenia správcu o ukončení konkurzu, zverejneného v Obchodnom vestníku dňa 18.03.2020 zrušeného konkurzu, oddĺžený a zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze. Súd napriek tomu, že vychádzal z potencionálneho príjmu otca 1.000 eur mesačne v čistom, nemohol vyhovieť návrhu na zvýšenie výživného v celom rozsahu, pretože pri určení a rozsahu zvýšenia výživného musel zohľadniť ďalšie otcove vyživovacie povinnosti. Podľa registra obyvateľov SR, okrem maloletej X. má v SR ešte dve deti, a to C. narodenú v roku XXXX, syna C. narodeného v roku XXXX, pričom ďalšie dieťa - dcéru X. narodenú v roku XXXX má v Č., kde rozsudkom Krajského súdu v Hradci Králové bol zaviazaný prispievať na jej výživu sumou 1.300 Kč. Otec pri výsluchu dožiadaným súdom uviedol, že aj vo vzťahu k plnoletým dcéram trvá jeho vyživovacia povinnosť, avšak aktuálne si ju neplní, lebo nepracuje. Plnoletá dcéra C. je od 01.09.2021 zamestnaná

a má príjem, preto skutočnosť, že otec prípadne nepodal návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti k nej, nemôže ísť na ťarchu dcéry X.. Na základe vykonaného dokazovania súd, za zodpovedajúcu odôvodnenú potrebám maloletej a schopnostiam, možnostiam a potenciálnemu príjmu otca, považoval sumu výživného 160 eur mesačne, preto výživné zvýšil na túto sumu. Keďže nebolo preukázané, že by pomery otca umožňovali určiť ešte vyššie výživné, v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol.

5. V súlade s návrhom matky, aj kolízneho opatrovníka, súd výživné zvýšil počnúc dňom začatia konania, t.j. dňom 06.07.2021. Keďže otec po tomto dátume nad rámec už určeného výživného neprispieval, vznikol mu na zvýšenom výživnom za dobu od 06.07.2021 do 28.02.2023 dlh na výživnom vo výške 1.857,30 eur, ktorú povolil otcovi splácať v pravidelných mesačných splátkach po 80 eur spolu s bežným výživným až do úplného vyrovnania počnúc bežným výživným za mesiac nasledujúci po právoplatnosti rozsudku.

6. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania osoby povinnej z výživného a vyjadrenia k odvolaniu

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec v celom rozsahu. Uviedol, že je dlhodobo nezamestnaný, že má ďalšiu vyživovaciu povinnosť, že má manželku a ešte dve maloleté nezaopatrené deti, a že je nemajetný.

8. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP); bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa § 387 ods. 1 CSP.

10. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá vo vzťahu k nároku na zvýšenie výživného pre navrhovateľku. Má za to, že všetky dôvody, ktoré uvádza v odvolaní odvolateľ, vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

12. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu odchýliť. Rozsudok súdu prvej inštancie považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre zvýšenie výživného v zmysle návrhu navrhovateľky. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca, odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne

objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj napr. IV.ÚS 252/2004, I.ÚS 50/2004, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003).

14. Rozhodovanie o výžive maloletých detí je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle ustanovení § 111 až § 122 CMP. Okruh účastníkov tohto konania treba posúdiť podľa § 7 ods. 2 CSP, podľa ktorého v konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať. Navrhovateľka bola účastníčkou predmetného konania aj pred dovŕšením 18-teho roku svojho veku. V priebehu konania navrhovateľka nadobudla procesnú spôsobilosť, kedy pred súdom môže konať samostatne v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (§ 67 CSP). Od tohto obdobia teda navrhovateľka získala spôsobilosť konať samostatne, napriek tomu, že predmetom konania ostalo obdobie zvýšenia vyživovacej povinnosti zo strany povinného otca v čase, keď bola ešte maloletá. Navrhovateľka na základe výzvy súdu sa konkludentne pripojila k podanému návrhu matky. Ak bol návrh na určenie výživného podaný pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, pokračuje v konaní súd v starostlivosti o maloletých aj po jeho plnoletosti s tým rozdielom, že plnoleté dieťa má už v ďalšom súdnom konaní samostatné procesné postavenie.

XX. X. je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaná na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany rodičov. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 230 CSP i ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

16. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo, alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

17. Odvolateľ nesúhlasí so zvýšením výživného v celom rozsahu, poukazuje na to, že je nezamestnaný, že má ďalšiu vyživovaciu povinnosť, aj manželku, dve nezaopatrené deti, a že je nemajetný.

18. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky odvolací súd argumentuje, že za situácie takto zisteného skutočného stavu veci možno konštatovať, že súdom určené výživné zodpovedá odôvodneným potrebám toho času už plnoletej X.. Súd prvej inštancie správne určil výšku primeraného výživného, ktorá zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča prihliadnúc na osobnú starostlivosť matky.

19. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd pri určovaní výživného vychádzal z kritérií uvedených v § 75 ods. 1 prvá veta Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že od poslednej úpravy výživného uplynulo 13 rokov, čo samo osebe je dôvodom na zvýšenie výživného. Náklady na výživu a výchovu dieťaťa značne vzrástli. Súd prvej inštancie zohľadnil výdavky na starostlivosť o X., ktorá v čase posledného rozhodnutia o výživnom bola škôlkarka. Za oprávnené výdaje dieťaťa súd prvej inštancie považoval tie, ktoré súvisia s jej vzdelaním. X. študuje na O. L. Š. O. A. M., odbor I., od novembra 2022

je na individuálnom vyučovaní, dôvodom sú jej psychické zdravotné problémy. Do školy chodí každý týždeň v utorok a v stredu na prax do M.. Cestovné ju stojí 10 eur denne, veci na prax I. asi každý tretí mesiac v sume 120-130 eur; X. výdavky na bývanie na internáte teda odpadli v sume 100 eur, avšak namiesto toho pribudli výdavky súvisiace so zhoršeným zdravotným stavom, cestovanie za lekármi, do školy na vyučovanie a skúšky, jedna cesta do školy a späť stojí 10 eur. Matka s X. býva u rodičov matky, na domácnosť prispievajú 150 eur mesačne.

20. Na strane osoby povinnej z platenia výživného súd konštatoval, že svoju nemajetnosť, nízky príjem, obdobia nezamestnanosti, otec tvrdil už pri určení výživného v roku 2008, napriek tomu, že hoci už vtedy mal dve vyživovacie povinnosti, súhlasil s výškou výživného vtedy 2.000 Sk mesačne, čo spolu so splácaným dlhom 66.067 Sk povoleným mu splácať v splátkach po 2.000 Sk mesačne už vtedy a pri vtedajších cenách činilo k splácaniu cca 133 eur mesačne. Aj preto aktuálna obrana otca k zvýšeniu výživného je nedôveryhodná, nepreukázaná. Súd vychádzal z potencionálneho príjmu, ktorý by mohol otec dosahovať, ak by sa práci nevyhýbal a mal skutočný záujem o zamestnanie, a to z príjmu v riadnom pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy a nielen dohôd o vykonaní práce. Žiaden ospravedlniteľný dôvod, prečo by nemohol pracovať na základe pracovnej zmluvy, aj keď mu to jeho zamestnávateľ P. O..U..L.. Ž. ponúkal niekoľkokrát, otec nepreukázal. Z ponúk práce z portálu www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk predložených kolíznym opatrovníkom vyplýva, že uchádzačom o prácu vodiča kamióna s miestom výkonu práce M. a Slovensko, a to aj absolventom bez praxe so základným vzdelaním ponúkajú zamestnávatelia bežnú mzdu od 1.000 eur mesačne v hrubom, vodičovi s praxou aspoň 6 mesiacov, čo je prípad otca, plat 1.800 eur mesačne v hrubom, preto súd vychádzal z toho, že otec pri skutočnom a úprimnom záujme o prácu by bez akýchkoľvek pochybností mohol zarábať minimálne 1.000 eur mesačne v čistom.

21. Súd prvej inštancie zistil skutočný stav dostatočne, z vykonaného dokazovania je možné prijať záver o zvýšení výživného pre X..

22. Súd prvej inštancie zhodnotil potreby dieťaťa, ktoré v priebehu odvolacieho konania dosiahlo plnoletosť, ktoré vzhľadom na jeho vek, primárne súvisia s uspokojovaním jeho základných životných potrieb. Matka predložila súdu špecifikáciu potrieb dieťaťa, ktoré súd prvej inštancie posúdil správne v tom smere, že zohľadnil jej vek, výdavky na vzdelanie, voľnočasové aktivity, stravu, výdavky na oblečenie, ktoré je potrebné pravidelne kupovať, výdavky na cestovné a lieky v súvislosti s jej zdravotným stavom. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne zistil potreby dieťaťa a pri stanovení bežného výživného zdôraznil princíp potencionality príjmu, ktorý má prednosť pred princípom fakticity.

23. Na strane dieťaťa nejde o nadpriemerné potreby, príjem otca, ktorý by mohol dosahovať, by bol schopný pokryť náklady, ktoré dieťa potrebuje. Pri nákladoch na dieťa je treba zahrnúť aj pomer nákladov, ktoré súvisia s bývaním, s chodom domácnosti, s poplatkami za komunálny odpad, s daňovými povinnosťami, na ktorých by sa dieťa malo podieľať rovnako. Náklady na bývanie uspokojuje dieťaťu výhradne matka. Z charakteru výživného ako dávky zročnej do budúcnosti vyplýva, že nemožno všetky výdavky preukázať, keďže budú vznikať až v budúcnosti.

24. Pri uplatnení princípu potencionality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe, súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3Cdo/236/2018, tvorba právnej vety: najpravo.sk;).

25. Princíp potenciality príjmov nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania sa povinného vymedzuje fiktívny (prezumaný príjem), ktorý je následne základom pre určenie výživného na dieťa (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/14/2021, zdroj: nsud.sk; tvorba právnej vety: najpravo.sk). Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období.

26. V konaní bolo preukázané, že otec by mohol dosahovať príjem cca 1.000 eur. Je potrebné konštatovať to, čo odvolací súd uviedol už vyššie, a to, že v priebehu odvolacieho konania otec nepreukázal, že by mal obmedzenie pracovať či zamestnať sa a dosahovať taký pravidelný príjem, aby sa mohol riadne podieľať na výžive svojich detí. Otec by si mal uvedomiť, že nesie svoju rodičovskú zodpovednosť za zabezpečenie nevyhnutných životných podmienok svojho dieťaťa. Ide o základnú rodičovskú povinnosť a zodpovednosť, k čomu musí svoj život aj patrične prispôsobiť.

27. Odvolací súd stanovené bežné mesačné výživné považuje za výživné zodpovedajúce zákonom ustanoveným východiskovým kritériám, rozsah takto stanoveného výživného, ktoré je otec povinný platiť, je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci. Na strane X. je vzhľadom na jej vek, ktorá bude mať o pár mesiacov 19 rokov, je možné percentuálne rozpätie výživného ustáliť na 17 % z čistého príjmu povinného rodiča (pri jeho troch vyživovacích povinnostiach). V súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane navrhovateľky je treba uviesť, že so stúpajúcim vekom sa prirodzene vyvíja biologicky aj spoločensky a kladú sa zvýšené požiadavky na všetky výdaje, ktoré súvisia s jej výživou a samozrejme rozhodujúcim faktorom je aj jej prechod v rámci stupňov vzdelania. X. navštevuje strednú školu, objavili sa nové výdavky, náklady, ktoré súvisia so štúdiom, zdravotným stavom a spoločenským životom navrhovateľky.

28. Za pozornosť stojí, že pri súčasnej spoločenskej situácii charakterizovanej vysokou mierou inflácie a podstatným nárastom cien tovarov a služieb dennej potreby a spotreby je suma na stravné iba vo výške 200 eur nízkou. Ide o sumu 3,30 eur denne. Podľa potvrdení Štatistického úradu Slovenskej republiky v roku 2021 dosiahla miera inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien hodnotu 3,2 % a v roku 2022 12,8 % oproti predchádzajúcim rokom. V poslednom období dvoch rokov tak celková miera inflácie predstavuje 16 %, pritom pri potravinách či pohonných hmotách je nárast cien omnoho vyšší.

29. Za daného stavu odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny postupom vyplývajúcim z § 387 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Odvolací návrh odvolateľa považoval odvolací súd za rozporný s najlepším záujmom X., ohrozujúci riadne uspokojovanie jej odôvodnených potrieb, nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k dieťaťu zo strany oboch rodičov. Keďže X. v priebehu odvolacieho konania nadobudla plnoletosť, otec je povinný počnúc dňom jej plnoletosti platiť bežné výživné aj splátky dlžného výživného k rukám X. v zmysle výroku I. tohto rozhodnutia .

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).